

Sygn. akt I ACa 192/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **syndyka masy upadłości Drukarni (...)S.A. w upadłości likwidacyjnej w B.**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. w K.**

o nakazanie wydania prasy drukarskiej od czego pozwany może się zwolnić poprzez zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 4 listopada 2014 r. sygn. akt IX GC 333/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 maja 2015 r.

Powód Syndyk masy upadłości Drukarni (...)” Spółki Akcyjnej w B. domagał się nakazania stronie pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wydania będącej własnością powoda prasy drukarskiej U. (...)nr seryjny (...), od czego strona pozwana może się zwolnić poprzez zapłatę 9 837 462 zł. Prawo własności powód opierał na bezskuteczności względem masy upadłości zawartej bez daty pewnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej 12 lutego 2010 r. przez spółkę (...)LTD, a to na podstawie art. 84 § 2 p.u.i n.

Strona pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniosła o oddalenie powództwa zarzucając, że jakkolwiek przedmiotowa prasa drukarska znajduje się na nieruchomości stanowiącej jej własność, to jednak

pomieszczenie, w którym znajduje się urządzenie, wynajmuje spółka (...)LTD, za właściciela urządzenia podaje się spółka (...)LTD, która od 20 października 2010 r. do 30 listopada 2010 r. była najemcą pomieszczeń magazynowych pozwanej spółki.. Strona powodowa podniosła, że w momencie ogłoszenia upadłości Drukarni (...) umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie wygasła a spółka (...)LTD nie była już właścicielem maszyny. W toku procesu, na rozprawie 14 stycznia 2014 r., strona pozwana podała, że nie jest już w posiadaniu spornej maszyny, gdyż została ona zabrana przez nowego jej nabywcę.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy oddalił powództwo i zasądził od powoda syndyka masy upadłości Drukarni (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w B. na rzecz strony pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. 7217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 30 grudnia 2008 r. spółka Drukarnia (...) zawarła z Polską Agencją (...)umowę o dofinansowanie uruchomienia produkcji folii o unikalnych parametrach nadruku dzięki innowacyjnej technologii ze środków publicznych. W dniu 5 stycznia 2010 r. spółka (...) w N. jako sprzedawca zawarła ze spółką Drukarnia (...) jako kupującym umowę sprzedaży drukarki fleksograficznej (...)nr (...) za cenę 2 450 000 euro, z której część w wysokości 420 837 euro została zapłacona przez kupującego przed zawarciem umowy sprzedaży a pozostała część w wysokości 862 750 euro miała zostać zapłacona przez (...) Spółkę Akcyjną we W. w imieniu kupującego w formie akredytywy wystawionej przez (...) Bank (...) na zlecenie kupującego. Drukarka fleksograficzna (...)została wciągnięta do ewidencji środków trwałych Drukarni (...) 1 czerwca 2010 r. W dniu 12 lutego 2010 r. spółka (...) LTD jako pożyczkodawca zawarła ze spółką Drukarnia (...) jako pożyczkobiorcą umowę pożyczki 850 000 euro. Pożyczona kwota miała być spłacana w ratach miesięcznych do 15 dnia każdego miesiąca począwszy od kwietnia 2010 r. W celu zabezpieczenia spłaty pożyczki spółka (...) LTD zawarła ze spółką Drukarnia (...) umowę przewłaszczenia drukarki flesograficznej D. (...) nr (...). Strony postanowiły, że w razie spłacenia pożyczki w terminie przeniesienie własności traci moc i Drukarnia (...) stanie się ponownie właścicielem maszyny. W przypadku niespłacenia całości lub części pożyczki wraz z odsetkami w przewidzianym terminie spółka (...) LTD miała wezwać Drukarnię (...) do wydania przedmiotu przewłaszczenia w terminie 7 dni od wezwania. Strony postanowiły, że Drukarnia (...) może bezpłatnie używać przedmiotu przewłaszczenia do czasu całkowitej spłaty pożyczki zgodnie z postanowieniem umowy pożyczki. Spółka (...) LTD zobowiązała się do korzystania z prawa własności przewłaszczonej rzeczy w granicach nie wykraczających poza uzasadnione zabezpieczenie udzielonej pożyczki. Pismami z 28 czerwca 2010 r., 30 lipca 2010 r. i 9 sierpnia 2010 r. spółka (...) LTD wezwała spółkę Drukarnia (...) do spłaty rat pożyczki informując, że w przypadku braku spłat podejmie kroki określone w umowie celem egzekucji swoich należności. Pisma dotarły do Drukarni (...) 2 sierpnia 2010 r., 11 sierpnia 2010 r. i 3 września 2010 r. Pismem z 1 września 2010 r. spółka (...) LTD poinformowała spółkę Drukarnia (...), że w związku brakiem spłat pożyczki sprzeda maszynę fleksograficzną w celu zaspokojenia swoich roszczeń. Pismo dotarło do Drukarni (...) 3 września 2010 r. Pismem z 10 września 2010 r. spółka (...) LTD wypowiedziała pożyczkę spółce Drukarnia (...) i wezwała do zwrotu całej pożyczki w wysokości 850 000 euro uprzedzając, że w przypadku niezwrócenia pożyczki do 30 września 2010 r. sprzeda maszynę fleksograficzną w celu zaspokojenia swoich roszczeń. Pismo dotarło do Drukarni (...) 15 września 2010 r. W dniu 5 października 2010 r. spółka (...) LTD oświadczyła spółce Drukarnia (...), że działając w celu zaspokojenia swoich roszczeń sprzedała przewłaszczoną drukarkę flesograficzną (...), i wezwała do wydania drukarki flesograficznej (...). Wezwanie doręczono spółce Drukarnia (...) 8 października 2010 r. W dniu 10 października 2010 r. spółka (...) LTD sprzedała drukarkę flesograficzną (...) spółce (...) LTD. W dniu 11 października 2010 r. maszyna została wydana przez spółkę Drukarnia (...) spółce (...) LTD. W dniu 20 października 2010 r. spółka (...) jako wynajmujący i (...) LTD jako najemca zawarli umowę najmu pomieszczenia magazynowego położonego na nieruchomości wynajmującego w B. przy ul. (...), w którym znajdowała się drukarka flesograficzna D. (...) nr (...). Najemca oświadczył, że zakupił to urządzenie od poprzedniego właściciela, który nie zapłacił wynajmującemu należnego czynszu.

Sąd Okręgowy podał następnie, że Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie 25 listopada 2010 r. postanowił ogłosić upadłość spółki Drukarnia (...) obejmującą likwidację majątku upadłego. W dniu 1 grudnia 2011 r. spółka (...) LTD sprzedała (...) spółce (...) LTD. Pismem z 4 stycznia 2012 r. doręczonym adresatowi 10 stycznia

2012 r. syndyk masy upadłości Drukarni (...) wezwał spółkę (...) do wydania prasy drukarskiej (...). Spółka (...) odpowiedziała, że maszyna (...) stanowiła własność spółki (...) LTD, że spółka (...) LTD zawarła ze spółką (...) umowę przechowania maszyny od 5 października 2010 r. i że spółka (...) LTD po 5 października 2010 r. sprzedała maszynę. Syndyk masy upadłości Drukarni (...) zwrócił się do spółki (...) LTD o to, by spółka (...) wydała syndykowi maszynę fleksograficzną (...) nr(...). Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 20 stycznia 2014 r. na nieruchomości w (...) nie było maszyny fleksograficznej (...) nr(...).

Powyższy stan faktyczny doprowadził Sąd Okręgowy do przekonania, że powództwo jest nieuzasadnione. Za dopuszczalne Sąd uznał formułowanie żądania jako upoważnienia przemiennego poprzez wskazanie, że spełnienie innego świadczenia, niż żądane, zwalnia pozwanego z obowiązku spełnienia świadczenia żądanego. W okolicznościach sprawy upoważnienie przemienne wynika tylko z woli powoda, a nie z przepisu ustawy lub z umowy zawartej przez strony, dlatego sąd nie bada zasadności tego upoważnienia, w szczególności zaś tego, czy świadczenie, poprzez które pozwany mógłby się zwolnić z żądanego świadczenia, ma wartość odpowiadającą wartości żądanego świadczenia. Powód mógł więc przyjąć, że poprzez zapłatę 9 837 462 zł pozwany zwolni się z obowiązku wydania maszyny fleksograficznej. Sąd uznał także, że wydanie przez pozwanego maszyny fleksograficznej osobie trzeciej nie ma znaczenia dla procesu, a to z uwagi na treść art. 192 pkt 3 k.p.c.

Sąd Okręgowy podał, że przepis art. 84 ust. 2 p.u.in. stanowi, że umowa przeniesienia własności rzeczy zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta w formie pisemnej z datą pewną. Oznacza to, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie jest ważna i przenosi własność rzeczy na nabywcę, a tylko skuteczność tej umowy wobec masy upadłości jest wyłączona, jeżeli umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie ma daty pewnej. Z cytowanego przepisu wynika więc a contrario, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie jest skuteczna wobec osób trzecich. Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach sprawy upadłości nie przysługuje własność maszyny fleksograficznej, nie wchodzi więc w skład masy upadłości. Sąd wskazał, że umowa przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie jest umową o charakterze powierniczym. Nabywca własności nabywa własność przewłaszczanej rzeczy od zbywcy rzeczy i nabycie to jest skuteczne wobec wszystkich. Jednocześnie nabywca zobowiązuje się wobec zbywcy czynić z rzeczy użytek zgodny z celem przewłaszczenia. Celem tym jest zabezpieczenie jakiegoś roszczenia. A zatem w przypadku wygaśnięcia tego roszczenia nabywca przewłaszczonej rzeczy ma obowiązek zwrotnego przeniesienia własności rzeczy, natomiast w przypadku nieuczynienia zadość roszczeniu, nabywca ma prawo postąpić z rzeczą zgodnie z umową przewłaszczenia i zaspokoić swoje roszczenie z rzeczy, to jest postąpić z rzeczą w sposób przyjęty w umowie przewłaszczenia z tym skutkiem, że zabezpieczone roszczenie wygaśnie. To zobowiązanie nabywcy ma co do zasady charakter względny, jest to zobowiązanie obligacyjne wynikające z umowy zawartej ze zbywcą. W momencie zaspokojenia się nabywcy rzeczy z rzeczy zabezpieczone roszczenie wygasa, wygasa również obowiązek zwrotu przewłaszczonej rzeczy. Istota problemu sprowadza się więc do pytania o to, czy w przypadku, gdy nabywca rzeczy zaspokoił swoje roszczenie z tej rzeczy przed ogłoszeniem upadłości, przez co obowiązek zwrotnego przeniesienia własności rzeczy wygaś przed ogłoszeniem upadłości podobnie jak wygaś zabezpieczone roszczenie, ogłoszenie upadłości w dalszym ciągu powoduje bezskuteczność umowy przewłaszczenia. W niniejszej sprawie Drukarnia (...) przewłaszczyła na zabezpieczenie roszczenia spółki (...) LTD o zwrot pożyczki maszynę fleksograficzną. Strony postanowiły, że w razie spłacenia pożyczki w terminie przeniesienie własności traci moc i Drukarnia (...) stanie się ponownie właścicielem maszyny. Klauzula uzależniająca zwrotne przeniesienie własności od spłaty pożyczki jest warunkiem o charakterze potestatywnym. Spłata pożyczki jest zdarzeniem przyszłym, niepewnym i uzależnionym od pożyczkobiorcy. Strony umowy przewłaszczenia postanowiły też, że w przypadku niespłacenia pożyczki w przewidzianym terminie spółka (...) LTD miała wezwać Drukarnię (...) do wydania przedmiotu przewłaszczenia w terminie 7 dni od wezwania. Wprawdzie umowa nie przewidywała, co dalej spółka (...) LTD ma zrobić z maszyną fleksograficzną, jednak należy przyjąć, że z uwagi na cel umowy, jakim było zabezpieczenie roszczenia o zwrot pożyczki, mogła postąpić z maszyną dowolnie a z momentem wydania rzeczy roszczenie o zwrot pożyczki wygasło. Spółka Drukarnia (...) nie spłacała pożyczki, spółka (...) LTD wypowiedziała umowę pożyczki i wezwała spółkę Drukarnia (...) do wydania maszyny. Maszyna znalazła się we władaniu spółki (...) LTD a obowiązek zwrotnego przeniesienia własności maszyny na spółkę Drukarnia (...) wygaś. Spółka (...) LTD sprzedała maszynę (...) LTD. W chwili zawierania tej umowy sprzedaży spółka (...) LTD nie była już dłużnikiem

Drukarni (...) z umowy przewłaszczenia. Opisane zdarzenia miały miejsce przed ogłoszeniem upadłości Drukarni (...). Dlatego umowa sprzedaży zawarta przez (...) LTD była ważna i skuteczna nie tylko wobec Drukarni (...), ale także wobec masy upadłości Drukarni (...). Przedstawiona argumentacja akceptowana jest w piśmiennictwie prawniczym (R. Adamus, Upadłość a przewłaszczenie na zabezpieczenie. Komentarz, Warszawa 2010, s. 54). Sąd Okręgowy oddalił powództwo, ponieważ w okolicznościach sprawy umowa przewłaszczenia maszyny na zabezpieczenie nie była bezskuteczna wobec masy upadłości Drukarni (...) na podstawie art. 84 ust. 2 p.u.in., co oznacza, że stronie powodowej nie przysługiwało roszczenie o wydanie tej maszyny. Odnosząc się do zarzutu strony powodowej, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie została zawarta z naruszeniem zobowiązania wynikającego z umowy o dofinansowanie zawartej w Polską Agencją (...), Sąd wskazał, że samo zobowiązanie się Drukarni (...) wobec Polskiej Agencji (...) do niezbywania maszyny fleksograficznej nie ma wpływu na ważność i skuteczność umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie zawartej przez Drukarnię (...) z (...) LTD.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód Syndyk masy upadłości Drukarni (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w B., który wniósł o uwzględnienie apelacji i zmianę wyroku w całości i orzeczenie nakazania stronie pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wydania będącej własnością powoda Drukarnia (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej prasy drukarskiej (...) nr seryjny (...), od czego strona pozwana może się zwolnić poprzez zapłatę 9.837.462 zł oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu. Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego (art. 368 k.p.c.), tj.:

1) naruszenie prawa materialnego wskutek błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 84 ust. 2 Ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze - przez przyjęcie, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie z dn. 12.02.2010r zawarta przez Drukarnię (...) S.A. ze spółką (...) LTD jest ważna i skuteczna wobec Drukarni (...) S.A. i masy upadłości i że kolejne umowy sprzedaży zawarte przez (...) LTD są także ważne i skuteczne wobec masy upadłości,

2) naruszenie art. 720 k.c. przez jego niezastosowanie i przez przyjęcie, że spółka (...) LTD przeniosła na własność środki pieniężne w kwocie 850.000 EUR na spółkę Drukarnia (...) S.A. i że doszło do wykonania umowy pożyczki - co pozostaje w sprzeczności z dyspozycją normy art. 720 k.c. § 1. wg której wymagane jest przeniesienie własności pieniędzy, a nie tylko złożenie oświadczenia w umowie o udzieleniu pożyczki,

3) naruszenie art. 222 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, pomimo że Drukarnia (...) S.A. nabyła na własność prasę drukarską (...) nr seryjny (...) (zwanej dalej "prasą drukarską") kupując ją od (...), i którą objęła w posiadanie (umowa dostawy z dn. 05.01.2010r, dowód (...) nr (...) z dn. 01.06.2010r przyjęcia środka trwałego do majątku Drukarni (...) S.A., karta środka trwałego z dn. 17.08.2010r określającego datę zakupu na dzień 04.05.2010r i rozpoczęcia amortyzacji z dn. 01.07.2010r oraz oświadczenie prezesa zarządu z dn. 19.12.2011r potwierdzające objęcie w posiadanie prasy drukarskiej przez Drukarnię (...) S.A. i następnie jej posiadanie przez pozwanego w chwili ogłoszenia upadłości jak i w chwili wytoczenia powództwa w nin. sprawie, co pozwany przyznał na rozprawie, a także bezskutecznością umowy przewłaszczenia na zabezpieczenia z braku podstawy do rozliczenia pożyczki oraz do uznania, że spółka (...) LTD miała podstawy do rozporządzenia prasą drukarską w związku z wygaśnięciem roszczenia Drukarni (...) S.A. o zwrot prasy drukarskiej,

4) art. 169 § 1 k.c. w zw. z art. 348 k.c. przez jego niezastosowanie, pomimo istnienia ku temu podstaw, gdyż nie mogło dojść do przeniesienia posiadania prasy drukarskiej przez Drukarnię (...) S.A. na spółkę (...) LTD a następnie kolejno na spółkę (...) LTD i spółkę (...) LTD - na co wskazuje fakt objęcia prasy drukarskiej w posiadanie przez

Drukarnie (...) S.A. w dn. 01.06.2010r i faktu jej posiadania w dacie ogłoszenia upadłości przez pozwanego, co skutkuje wyklucza prawdziwość złożenia oświadczenia

oświadczenia w umowie przewłaszczenia na zabezpieczenie prasy drukarskiej w dn. 12.02.2010r, gdyż zakup prasy drukarskiej jak też przyjęcie i objęcie w posiadanie środka trwałego nastąpiło po tej dacie. W dacie zawarcia umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie i umowy pożyczki właścicielem prasy drukarskiej był dostawca spółka (...), która również była w jej posiadaniu,

II. sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez błędne ustalenie, że:

1) na podstawie umowy pożyczki z dn. 12.02.2010r spółka (...) LTD wykonała umowę i przeniosła na Drukarnie (...) S.A. własność środków pieniężnych w kwocie 850.000 EUR z majątku spółki (...) LTD do majątku spółki Drukarnia (...) S.A. oraz, że wystarczającym dowodem na to jest umowa pożyczki - gdyż dowodem takim może być bankowe potwierdzenie dokonanie przelewu lub ewentualnie dowód kasowy przyjęcia środków (umowa pożyczki wymaga przeniesienia własności środków pieniężnych),

2) doszło do wykonania umowy pożyczki i wygaśnięcia roszczenia o zwrot prasy drukarskiej z umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wskutek jej wypowiedzenia w trybie natychmiastowym, wezwaniu do zwrotu pożyczki (pismo z dn. 10.09.2010r) i rozliczeniem pożyczki celem zaspokojenia roszczeń przez (...) LTD - co skutkowało nieuprawnionym rozporządzeniem prasy drukarskiej przez spółkę (...) LTD przez jej sprzedaż spółce (...)i kolejno spółce (...) LTD - co pozostaje w sprzeczności z tym aby:

- pożyczka została wykonana, co za tym idzie aby prawo własności prasy drukarskiej mogło być skutecznie przeniesione na (...) LTD i aby z umowy pożyczki przysługiwały spółce (...) LTD roszczenie o zwrot pożyczki a z umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie prawo do rozliczenia poprzez sprzedaż prasy drukarskiej,

- prasa drukarska nie mogła być przedmiotem umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie w dn.12.02.2010r, gdyż w tym czasie Drukarnia (...) S.A. nie miała prawa własności i nie była w posiadaniu prasy drukarskiej, gdyż nastąpiło to dopiero pomiędzy majem a czerwcem 2010r (umowa dostawy z dn. 05.01.2010r, dowód(...)nr (...) z dn. 01.06.2010r przyjęcia środka trwałego do majątku Drukarnia (...) S.A., karta środka trwałego z dn. 17.08.2010r określającego datę zakupu na dzień 04.05.2010r i rozpoczęcia amortyzacji z dn. 01.07.2010r oraz oświadczenie prezesa zarządu z dn. 19.12.2011r potwierdzające objęcie w posiadanie prasy drukarskiej przez Drukarnie (...) S.A.),

- gdyby założyć, że doszło do wykonania pożyczki to z treści dokumentu umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dn. 12.02.2010r, wynika, że (...) LTD nie miała prawa bez ograniczenia do rozporządzania prasą drukarską wskutek przeniesienia własności na zabezpieczenie - na co wskazuje ograniczenie umowne do rozporządzania prasą drukarską w taki sposób, że (...) LTD w przypadku nie spłacenia w całości lub w części pożyczki miała prawo do kary umownej w wysokości 1.000 EUR za każdy dzień opóźnienia w przypadku nie wydania przedmiotu przewłaszczenia (§3 ust. 2 w zw. z § 6 i § 3 ust.1 umowy przewłaszczenia) co wskazuje wprost, że wolą stron było ograniczenie prawa do rozporządzenia przedmiotem zabezpieczenia przez (...) LTD w celu rozliczenia pożyczki,

3) przedmiotem przewłaszczenia z umowy przewłaszczenia na zabezpieczenia z dn. 12.02.2010r była prasa drukarska (§ 2 umowy) pomimo faktu zakupu przez Drukarnie (...) S.A. w dn. 04.05.2010r i faktu jej objęcia w posiadanie w dn. 01.06.2010r na co wskazują dowody (umowa dostawy z dn. 05.01.2010r, dowód (...) nr (...) z dn. 01.06.2010r przyjęcia środka trwałego do majątku Drukarni (...) S.A., karta środka trwałego z dn. 17.08.2010r określającego datę zakupu na dzień 04.05.2010r i rozpoczęcia amortyzacji z dn. 01.07.2010r oraz oświadczenie prezesa zarządu z dn. 19.12.2011r potwierdzające objęcie w posiadanie prasy drukarskiej przez Drukarnie (...) S.A.) a następnie jej posiadanie w chwili ogłoszenia upadłości przez pozwanego, co pozwany przyznał na rozprawie. Okoliczności te wskazują na to, że przedmiotem umowy na zabezpieczenie nie mogła być prasa drukarska, gdyż w tym czasie była

własnością firmy słowackiej (...) i była w jej posiadaniu w dniu zawierania zarówno umowy pożyczki jak i umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie,

4) zawarcie umowy przewłaszczenia bez daty pewnej, co w sprawie nie było sporne, nie powoduje bezskuteczności tej umowy i braku jest podstaw do zastosowania przepisu art. 84 ust. 2 Ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze z powodu zaistnienia zdarzeń związanych z umowami: pożyczki, przewłaszczenia na zabezpieczenie i dalszej odsprzedaży prasy drukarskiej przed ogłoszeniem upadłości Drukarni (...) S.A.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie znajduje uzasadnionych podstaw. Podniesione w niej zarzuty są nietrafne i nie wykazujące wadliwości wydanego rozstrzygnięcia. Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy poczynił bowiem prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logiki rozumowania czy doświadczenia życiowego i nie wykazują błędów natury faktycznej. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie nasuwa zastrzeżeń gdyż nie wykracza poza uprawnienia wynikające z przepisu art. 233 § 1 k.p.c., tym bardziej że apelacja oceny tej nie kwestionuje. W tych okolicznościach zarzut błędów w ustaleniach faktycznych nie może odnieść skutku. Błędy takie są przejawem sprzeczności pomiędzy treścią zebranego materiału a wnioskami do jakich dochodzi sąd na podstawie tego materiału, będącej wynikiem uchybień w zakresie oceny dowodów stanowiących konsekwencję naruszenia zasad oceny dowodów zakreślonych przepisem art. 233 § 1. k.p.c. Jak wyżej wskazano, Sądowi pierwszej instancji takich zarzutów nie można zasadnie postawić. W szczególności całkowicie chybione są zarzuty dotyczące błędnych ustaleń co do okoliczności zawarcia i wykonania umowy pożyczki pomiędzy upadłym a (...) Ltd czy też okoliczności nabycia przedmiotowej maszyny fleksograficznej od (...), skoro odmienne okoliczności nie wynikały nawet z twierdzeń powoda, zawartych w pozwie. Wskazać trzeba zatem, że co do zasady Sąd Apelacyjny podziela w pełni ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji i tym samym przyjmuje je za własne.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w momencie zaspokojenia się nabywcy z rzeczy, zabezpieczone roszczenie wygasa. Jeśli doszło do tego jeszcze przed ogłoszeniem upadłości, przepis art. 84 ust. 2 p.u.in. nie ma zastosowania. Przepis ten zawiera klauzulę generalną odnoszącą się do wszystkich postanowień umownych, których stroną jest upadły, uniemożliwiających albo utrudniających osiągnięcie celu postępowania upadłościowego. Konsekwencją bezskuteczności czynności prawnych, o których mowa w tym przepisie, jest to, że roszczenia wynikające z takich czynności prawnych nie mogą być dochodzone w postępowaniu upadłościowym. Wiąże się to z tym, że zgodnie z treścią art. 84 p.u.in. po ogłoszeniu upadłości wygaśnięcie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, możliwe jest tylko według przepisów prawa upadłościowego i naprawczego, a czynność prawna dokonana z naruszeniem ustawy jest bezskuteczna wobec masy upadłości. Należy jednak podkreślić, że przepis ten znajduje się pośród przepisów regulujących skutki ogłoszenia upadłości względem zobowiązań upadłego, co nie pozostaje bez wpływu na jego wykładnię. Może on być interpretowany m.in. jako zakaz zaspokajania (po ogłoszeniu upadłości) wierzytelności wierzycieli upadłego w sposób inny niż wyraźnie wskazany w ustawie. Z przedmiotową umową przewłaszczenia nie wiąże się jednak żadna wierzytelność kierowana do masy upadłości albowiem zaspokojenie wierzyciela tj. (...) LTD, z umowy pożyczki, na zabezpieczenie której została zawarta umowa przewłaszczenia prasy drukarskiej, nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, poprzez przejęcie przedmiotu zabezpieczenia. Skoro umowa przewłaszczenia wygasła przed ogłoszeniem upadłości, jej skuteczności względem masy upadłości nie można oceniać na podstawie art. 84 ust. 2 p.u.in. Nie bez znaczenia jest również to, że rozwiązanie zawarte w art. 84 ust. 2 p.u.in. dotyczy tych postanowień umownych, do których nie mają zastosowania art. 127-132 p.u.in. Celem i sensem tego przepisu jest możliwość ustalenia składu masy upadłości, a więc tego, do kogo w dacie ogłoszenia upadłości określona rzecz lub prawo należy, a nie ochrona wierzycieli przed niekorzystnymi dla masy upadłości umowami, tę zapewnić mają przepisy regulujące kwestię nieważności czy bezskuteczności czynności prawnych podejmowanych przez upadłego wobec masy w określonym czasie poprzedzającym ogłoszenie upadłości (w/w art. 127-132 p.u.in.). W okolicznościach niniejszej sprawy, w sytuacji, gdy umowa przewłaszczenia wygasła przed ogłoszeniem upadłości Drukarni (...) S.A., powód nie może powoływać się na bezskuteczność tej czynności i domagać się wydania przedmiotu tego przewłaszczenia do masy upadłości.

Inną kwestią, do której Sąd pierwszej instancji się nie odniósł, jest legitymacja bierna strony pozwanej. Powód kierował swoje roszczenie do pozwanej Spółki (...) na podstawie art. 222 § 1 k.c., według którego właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Biernie legitymowany jest zatem posiadacz, jak też osoba władająca rzeczą w cudzym imieniu, czyli dzierżyciel. Na właścicielu spoczywa obowiązek udowodnienia, że pozwany włada rzeczą (art. 6 k.c.). Według art. 336 k.c. posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Z ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego wynika, że w dniu 10 października 2010 r. Spółka (...) LTD sprzedała przedmiotową drukarkę flesograficzną (...) spółce (...) LTD, a w dniu 20 października 2010 r. pozwana Spółka (...) jako wynajmujący i (...) LTD jako najemca, zawarli umowę najmu pomieszczenia magazynowego położonego na nieruchomości wynajmującego w B. przy ul. (...), w której znajdowała się drukarka (umowa najmu – karta 173-175). Wynika stąd jedynie, że przedmiotowa drukarka, której wydania domaga się Syndyk, znajduje się na nieruchomości stanowiącej własność pozwanej Spółki, co jednak nie dowodzi, że Spółka ta sprawuje nad nią władztwo w rozumieniu art. 222 § 1 k.c., zwłaszcza, że władztwo nad pomieszczeniami, w których drukarka się znajduje, na mocy umowy najmu, sprawuje wynajmujący, Spółka (...) LTD, która mieni się właścicielem drukarki. Z okoliczności sprawy nie wynika także, by strona pozwana była dzierżycielem przedmiotowego urządzenia, tj. by władała nim w cudzym imieniu. Odpowiadając na wezwanie powoda do wydania rzeczy strona pozwana jedynie wskazywała na prawa własności innych osób do drukarki. Ostatecznie, przedmiotowa drukarka w dacie wyrokowania nie znajdowała się już na nieruchomości stanowiącej własność strony pozwanej, bowiem została ona zabrana przez osobę, która w dacie wystąpienia z pozwem, posiadała ją we władaniu.

W tym stanie rzeczy powództwo powodowego Syndyka było nieuzasadnione i słusznie zostało oddalone. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu-tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 490) na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu w postępowaniu apelacyjnym,

Ref. Sprawy

SSR(del.) J. H.